

ČASTO KLADENÉ OTÁZKY

Rejstřík Unie

Obsah

Co je Kjótský systém obchodování a jak vznikl?	3
Co je EU ETS?	3
Jaká jsou jednotlivá obchodovací období dle Evropské komise a dle Kjótského protokolu?	4
Co jsou JI projekty?	4
Co jsou CDM projekty?	4
Kdo je provozovatel zařízení?	4
Kdo je provozovatel letadla?	5
Kdo je „obchodník“?	5
Co je proces Splnění?	5
Jaký je rozdíl mezi vymazáním a odevzdáním povolenek?	6
Jakou úlohu mají v systému zúčastněné společnosti, členské státy a Komise?	6
Kdo má nárok na alokaci bezplatných povolenek?	6
Kde je možno nakoupit povolenky?	7
Jak probíhají aukce?	7
Jakou roli hraje Rejstřík Unie a správce rejstříku?	7
Jaké existují jednotky a jak s nimi lze nakládat?	7
Je možné provádět v rejstřících operace se zlomky povolenek?	8
Musí si provozovatel zařízení, který má na toto zařízení vydáno Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o povolení k emisím skleníkových plynů, zřídit účet v národním rejstříku obchodování s povolenkami?	8
Musí si provozovatel letadla, který k nám patří, zřídit účet v národním rejstříku obchodování s povolenkami? Kolik takových účtů musí mít?	8
Je nutné, aby si provozovatel zařízení (provozovatel letadla) vedle vkladního účtu provozovatele zařízení (provozovatele letadla) pro potřeby obchodování s povolenkami zřizoval i obchodní účet?	8

Kdo je Zmocněný zástupce, Další zmocněný zástupce a jaká je jejich úloha?	9
Kde lze získat informace o cenách povolenek či jednotek?	9
Co je to ECAS?	9
Jaký prospěch budou mít z obchodování s emisemi společnosti?	10
Jak obchodování s povolenkami či jednotkami probíhá v praxi?	10

Co je Kjótský systém obchodování a jak vznikl?

Celý tzv. Kjótský systém obchodování s emisemi skleníkových plynů začal být vytvářen postupně od roku 1992, kdy byla sepsána Rámcová úmluva OSN o změně klimatu (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC). Příloha I. této rámcové úmluvy definuje tzv. „rozvinuté“ země včetně těch, které podstupují proces přechodu na tržní hospodářství. Více informací lze získat na internetových stránkách sekretariátu rámcové úmluvy <http://unfccc.int>.

V roce 1997 na tuto úmluvu navázal Kjótský protokol k rámcové úmluvě OSN o změně klimatu. Kjótský protokol obsahuje úplný a jednotný rámec pro omezení produkce skleníkových plynů, které představuje první krok na cestě ke stabilizaci globálního klimatu planety Země. Příloha Kjótského protokolu definuje závazky na omezení nebo snížení emisí rozvinutých zemí oproti výchozímu roku 1990.

Za účelem evidování závazků jednotlivých zemí vyplývajících z Kjótského protokolu – vyjádřené přidělenými jednotkami AAU (Assigned Amount Unit – odpovídající 1 tuně emitovaného CO₂) - implementovala každá rozvinutá země uvedená v Příloze I. Rámcové úmluvy svůj národní rejstřík, který tuto funkci naplňuje. Základem splnění závazků, vyplývajících z Kjótského protokolu, má být redukce emisí na území příslušného státu. Ne každá země má však potenciál a dostatek prostředků, finančních i materiálních, tento cíl plnit. Proto je v Kjótském systému umožněno část závazku splnit jinými nástroji, a to pomocí tzv. flexibilních mechanismů:

- obchodování s emisemi (Emission Trading – ET),
- společně zaváděná opatření (Joint Implementation – JI),
- mechanismus čistého rozvoje (Clean Development Mechanism – CDM).

Co je EU ETS?

Evropský systém obchodování s emisemi (European Union Emission Trading Scheme – EU ETS) je největším světovým systémem obchodování s emisemi. Evropská Unie tento systém zavedla roku 2005 jako nákladově efektivní nástroj snížení emisí oxidu uhličitého (CO₂). Dle pravidel „cap and trade“ je na úrovni EU stanoven limit („cap“) celkového množství CO₂, které může být vypuštěno do ovzduší továrnami, elektrárnami a dalším zařízeními. V rámci těchto limitů společnosti dostávají a obchodují emisní povolenky (příp. kjótské jednotky) dle potřeby tak, aby pokryly své reálné emise CO₂ vypuštěné do ovzduší. Jedna povolenka dává svému držiteli právo vypustit do ovzduší jednu tunu CO₂. Převod tohoto práva na jiný subjekt je označován jako obchod („trade“). Kupující tedy platí za znečištění ovzduší a prodávající získává odměnu za snížení vypouštěných emisí. Společnosti jsou motivovány investovat do snižování svých emisí tak, aby nebyly nuceny nakupovat dodatečné povolenky.

„Cap“ je stanovován odděleně pro stacionární zařízení a letecký sektor. V průběhu Fáze III (2013 – 2020) je každý rok „cap“ stacionárních zařízení snižován. V tomto obchodovacím období se povolenky dostávají na trh bezplatnou alokací nebo pomocí aukcí, přičemž poměr dražených povolenek se rok

od roku zvětšuje. Naopak v leteckém sektoru zůstává „cap“ každý rok stejný a většinu povolenek dostávají letecké společnosti zdarma.

Jaká jsou jednotlivá obchodovací období dle Evropské komise a dle Kjótského protokolu?

Evropská Unie zavedla systém obchodování s emisními povolenkami EU ETS v roce 2005, v roce 2008 bylo spuštěno obchodování dle Kjótského protokolu. Číslování období dle Evropské komise a Kjótského protokolu se tedy liší.

	Dle Kjótského protokolu	Dle Evropské komise
2005 – 2007	0. obchodovací období	Fáze I
2008 – 2012	1. obchodovací období	Fáze II
2013 – 2020	2. obchodovací období	Fáze III

Co jsou JI projekty?

Prostřednictvím projektů společně zaváděných opatření (JI projektů) mohou rozvinuté země uvedené v Příloze I. Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu investovat do mechanismů snižování emisí a ekologických opatření v ostatních zemích Přílohy I. Rámcové úmluvy a napomáhat tak těmto zemím v dosahování cílů stanovených Rámcovou úmluvou. Schvalování JI projektů probíhá buď na národní úrovni (v ČR Ministerstvo životního prostředí), nebo mezinárodním výborem JISC (Joint Implementation Supervisory Committee).

Tyto projekty generují tzv. ERU jednotky (Emission Reduction Unit), které vznikají konverzí z přidělených jednotek AAU v národním rejstříku. S těmito jednotkami lze dále obchodovat, příp. je provozovatelé do výše svého nároku mohou vyměnit za povolenky.

Co jsou CDM projekty?

Pomocí mechanismů čistého rozvoje (CDM projektů) je umožněno zemím uvedeným v Příloze I. Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu investovat do mechanismů snižování emisí a ekologických opatření v zemích, které nejsou součástí Přílohy I. Rámcové úmluvy, tedy do zemí tzv. třetího světa. Pro bližší představu rozumíme CDM projekty např. vybudování větrných a malých vodních elektráren, elektráren využívajících biomasu či odpad a další. Schvalování CDM projektů se děje prostřednictvím CDM Executive Board. K administraci schválených projektů existuje CDM rejstřík, který následně za uskutečněné projekty vydává jednotky CER (Certified Emission Reduction). S těmito jednotkami lze dále obchodovat, příp. je provozovatelé do výše svého nároku mohou vyměnit za povolenky.

Kdo je provozovatel zařízení?

Provozovatel jakéhokoli zařízení provádějícího jednu či více činností uvedených v příloze č. 1 k zákonu č. 383/2012 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, kterému bylo uděleno povolení k vypouštění emisí. Provozovatelem zařízení se myslí osoba, která zařízení

skutečně provozuje; není-li taková osoba známa, považuje se za provozovatele zařízení vlastník zařízení.

Kdo je provozovatel letadla?

Provozovatelem letadla se myslí osoba, která provozováním letadla vykonává některou z činností v oblasti letectví uvedenou v příloze č. 1 k zákonu č. 383/2012 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, a splňuje alespoň jednu z těchto podmínek:

1. má provozní licenci vydanou v České republice,

2. spadá pod správu České republiky podle seznamu provozovatelů letadel vydaného Evropskou komisí podle čl. 18a odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES. V případě, že tato osoba není známa nebo ji vlastník letadla neidentifikoval, se za provozovatele letadla považuje vlastník letadla.

Kdo je „obchodník“?

Subjekt, který nemá otevřen žádný účet provozovatele zařízení nebo provozovatele letadla. V rejstříku má zřízeny pouze obchodní nebo osobní vkladové účty, které používá pro své obchodní transakce.

Co je proces Splnění?

Za účelem dosažení závazků na snížení vypuštěných emisí skleníkových plynů je prováděn pravidelný monitoring emisí CO₂. Po skončení každého kalendářního roku provozovatel zařízení nebo provozovatel letadla vypracuje roční výkaz emisí, zařídí jeho nezávislé ověření oprávněným subjektem a předloží jej Ministerstvu životního prostředí. Provozovatel poté musí odevzdat takové množství povolenek, kolik tun CO₂ vypustil do ovzduší. V případě nedodržení této zákonné povinnosti mu je ve správním řízení uložena pokuta. Jestliže společnost sníží své emise, může zbylé povolenky použít na pokrytí svých emisí v budoucích letech nebo je může prodat společně, které naopak mají nedostatek povolenek.

Provozovatelé zařízení mohou pro účely odevzdání použít pouze „obecné“ povolenky, zatímco provozovatelé letadla mohou použít „obecné“ i letecké povolenky.

Do roku 2012 bylo možné pro účely Splnění odevzdat také kjótské jednotky CER a ERU. Od roku 2013 tyto jednotky nelze přímo odevzdat, ale provozovatelé zařízení nebo provozovatelé letadla je mohou vyměnit za povolenky do výše svého nároku, který je stanoven Nařízením Komise (EU) č. 1123/2013 o stanovení nároků na mezinárodní kredity. Aby tato výměna byla možná, je nutné, aby byla kjótská jednotka způsobilá pro použití v EU ETS (více informací o způsobilosti kjótských jednotek najdete na <https://www.povolenky.cz/uzitecne-informace/pouziti-cer-a-eru>).

Jaký je rozdíl mezi vymazáním a odevzdáním povolenek?

Vymazání povolenek je NEVRATNÁ transakce v rejstříku, považovaná za dobrovolný odpis povolenek účastníkem (vymazat povolenky může i obchodník). Vymazáním povolenek není provozovatel zařízení zbaven povinnosti odevzdat povolenky v rámci procesu Splnění. Podobně lze dobrovolně zrušit i kjótské jednotky.

Odevzdání povolenek slouží pro splnění zákonné povinnosti provozovatele vyřadit k danému datu z obchodování množství povolenek odpovídající množství ověřených (neboli verifikovaných) emisí v předchozím kalendářním roce.

Jakou úlohu mají v systému zúčastněné společnosti, členské státy a Komise?

Každoročně musí společnosti vést evidenci o emisích svých zařízení emitujících CO₂ a na začátku každého kalendářního roku musí vypracovat zprávu o ročních emisích za předchozí kalendářní rok, která je ověřena třetí stranou (podobně jako auditor ověřuje účetní závěrku společnosti). Zároveň musí zajistit, aby vlastnily dostatečný počet povolenek, které mají každoročně vyřadit z obchodování, aby se vyhnuly finančním sankcím.

Členské státy musí povolenky vydat do konce února každého roku v souladu s konečnými rozhodnutími o alokacích, dražit povolenky, nominovat národního správce rejstříku, shromažďovat ověřené údaje o emisích a zajišťovat, aby každá společnost odevzdala dostatečný počet povolenek. Každý členský stát rovněž musí Komisi předkládat pravidelnou roční zprávu.

Komise provozuje Rejstřík Unie, spravuje EUTL (European Union Transaction Log, Evidence transakcí Evropské Unie) a na základě zpráv členských států vypracuje roční zprávu. Sleduje také fungování evropského systému pro obchodování s emisemi EU ETS a vede jednání o propojení s dalšími podobnými systémy.

Kdo má nárok na alokaci bezplatných povolenek?

Bezplatná alokace povolenek pro provozovatele zařízení je stanovena na celé obchodovací období 2013 – 2020 na základě benchmarků – referenčních úrovní udávajících emisní náročnost výroby na jednotku produkce, která je dosažitelná v efektivních provozech.

Výrobcům elektřiny se od roku 2013 nepřidělují žádné bezplatné povolenky na výrobu elektřiny. Česká republika spolu s několika dalšími členskými státy využila možnost výjimky z tohoto pravidla. Výrobci elektřiny tedy bezplatné povolenky dostanou, ale musí prokázat, že hodnota povolenek byla proinvestována do modernizace výroby elektřiny a došlo ke snížení emisí skleníkových plynů.

Množství povolenek přidělených provozovatelům letadla je stanoven na celé období 2013 – 2020 na základě historických emisí.

Správce rejstříku je povinen provést alokaci do konce února každého kalendářního roku.

Kde je možno nakoupit povolenky?

Od roku 2013 se povolenky dostávají do oběhu bezplatnou alokací nebo aukcemi. V případě potřeby je možné povolenky nakoupit v aukcích (tzv. na primárním trhu) nebo na sekundárním trhu, kde probíhá volný obchod. Povolenky lze nakoupit např. přímo od provozovatele nebo přes prostředníka – „obchodníka“).

Jak probíhají aukce?

V aukcích draží stanovený počet povolenek každý členský stát. Česká republika a dalších 25 zemí draží své povolenky společně třikrát týdně na burze EEX (European Energy Exchange) v Lipsku. Termíny a množství povolenek v jednotlivých aukcích jsou stanoveny dražebním kalendářem, který je zveřejněn na webových stránkách burzy. Dražeb se mohou účastnit provozovatelé zařízení a provozovatelé letadla samostatně nebo formou obchodních seskupení, dále investiční a úvěrové instituce, které získaly povolení dle platné legislativy.

Příjmy z aukcí patří členskému státu. Zákon č. 383/2012 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů stanoví, že výnos z dražeb povolenek je příjmem státního rozpočtu a dále definuje jeho využití.

Jakou roli hraje Rejstřík Unie a správce rejstříku?

Rejstřík Unie je využíván všemi členskými státy EU jako nástroj pro zaznamenávání držení povolenek a jiných jednotek a veškerých transakcí s nimi. Funkci rejstříku můžeme přirovnat k bankovním systémům a jejich evidenci finančních toků/zůstatků. Rejstřík Unie zaznamenává vydání povolenek, jejich alokaci, nákup v aukci, odevzdání pro účely splnění zákonné povinnosti a jejich vymazání.

Rejstřík Unie funguje zároveň jako Rejstřík Kjótského protokolu, ale zároveň může fungovat nezávisle na rozhodnutích přijatých ohledně pokračování Kjótského protokolu.

Rejstřík Unie je provozován Evropskou Komisí. Každý členský stát EU nominuje národního správce rejstříku, který zajišťuje kontaktní místo pro příslušné držitele účtů a vykonává všechny operace, které se týkají přímého kontaktu s nimi (např. otevírání účtů).

Jaké existují jednotky a jak s nimi lze nakládat?

Povolenka – jiná majetková hodnota odpovídající právu provozovatele zařízení nebo provozovatele letadla vypustit do ovzduší ekvivalent tuny oxidu uhličitého, dle zákona 383/2012 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů; lze s ní libovolně obchodovat v rámci EU ETS.

- „Obecná“ povolenka – vydána pro stacionární zařízení; lze ji využít při odevzdání za účelem splnění zákonné povinnosti v rámci procesu Splnění jak pro stacionární zařízení, tak pro letecký sektor.

- Letecká povolenka – vydána pro letecký sektor; lze ji využít při odevzdání za účelem splnění zákonné povinnosti v rámci procesu Splnění pouze pro letecký sektor.

CER (Certified Emission Reduction) – pochází z CDM projektů (mechanismů čistého rozvoje); lze s ní volně obchodovat, provozovatelé ji mohou do výše svého nároku vyměnit za povolenky.

ERU (Emission Reduction Unit) – pochází z JI projektů (projektů společně zaváděných opatření); lze s ní volně obchodovat, provozovatelé ji mohou do výše svého nároku vyměnit za povolenky.

AAU (Assigned Amount Unit) – byly přiděleny státům se závazkem dle Kjótského protokolu v množství, které reprezentuje jejich závazek; mezi jednotlivými zeměmi s nimi lze volně obchodovat (na úrovni těchto států).

Je možné provádět v rejstřících operace se zlomky povolenek?

Ne, v Rejstříku Unie není umožněn převod části povolenky nebo jiné jednotky z účtu na účet. Základním obchodovatelným množstvím je ekvivalent jedné tuny CO₂.

Musí si provozovatel zařízení, který má na toto zařízení vydáno Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o povolení k emisím skleníkových plynů, zřídit účet v národním rejstříku obchodování s povolenkami?

Ano, každý provozovatel zařízení musí mít v národním rejstříku zřízen účet každého zařízení, na který správce rejstříku vydá množství povolenek mu přidělené pro daný kalendářní rok. Pouze z těchto účtů lze povolenky odevzdat v rámci procesu Splnění.

Musí si provozovatel letadla, který má na svou činnost vydáno Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o povolení k emisím skleníkových plynů, zřídit účet v národním rejstříku obchodování s povolenkami? Kolik takových účtů musí mít?

Ano, každý provozovatel letadla musí mít v národním rejstříku zřízen vkladový účet provozovatele letadla, na který správce rejstříku vydá množství povolenek mu přidělené pro daný kalendářní rok. Pouze z těchto účtů lze povolenky odevzdat v rámci procesu Splnění.

Každý provozovatel letadla má otevřen pouze jeden takový účet, který slouží pro potřeby všech jeho letadel.

Je nutné, aby si provozovatel zařízení (provozovatel letadla) vedle vkladního účtu provozovatele zařízení (provozovatele letadla) pro potřeby obchodování s povolenkami zřizoval i obchodní účet?

Ne, není to nutné. Provozovatelé si obchodní účet zřizovat nemusí a veškeré transakce mohou provádět ze svých vkladových účtů provozovatele zařízení (provozovatele letadla). To ale nevylučuje možnost, aby si i provozovatelé v rejstříku otevřeli obchodní účet. Důvodem pro takovýto úkon mohou být například oddělení evidence obchodů s povolenkami.

Kdo je Zmocněný zástupce, Další zmocněný zástupce a jaká je jejich úloha?

Ke každému účtu jsou v systému rejstříku evidovány kontaktní osoby, které v rejstříku provádějí na účtech transakce, mimo jiné i převody na jiné účty v rámci obchodování. Na každý účet je nutné nominovat minimálně dva Zmocněné zástupce. Jejich maximální počet je 99. Další zmocněné zástupce lze nominovat v počtu 0 až 99.

Zmocněný zástupce má oprávnění zahajovat transakce, navrhnout aktualizace údajů o držiteli účtu, všech (Dalších) Zmocněných zástupcích, popř. navrhnout také nahrazení nebo odstranění (Dalších) Zmocněných zástupců. V některých případech také schvaluje transakce.

Další zmocněný zástupce může pouze schvalovat Zmocněným zástupcem již navržené transakce. Více o schvalování transakcí najdete v tomto dokumentu: https://www.povolenky.cz/uzitecne-informace/rejstrik-unie_files/transakce_prehled_CZ.pdf.

Jména zmocněných zástupců a jejich další údaje žadatel uvede v žádosti o zřízení a vedení účtu. K identifikaci zmocněných zástupců slouží úředně ověřené podpisy v Příloze č. 1 Smlouvy o zřízení a vedení účtu v rejstříku pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.

Kde lze získat informace o cenách povolenek či jednotek?

Vzhledem k tomu, že se v rejstříku provádí pouze převody povolenek mezi jednotlivými účty, nemůže správce rejstříku (OTE, a.s.) poskytnout informace týkající se finančního ohodnocení jednotlivých převodů. Zprostředkovatelé na trhu (např. burzy) uvádějí ceny nabízených nebo poptávaných povolenek.

Ministerstvo životního prostředí stanovuje cenu emisní povolenky pro účely určení alokace na výrobu elektřiny pro každý kalendářní rok.

Energetický regulační úřad každý rok stanovuje průměrnou cenu emisní povolenky za předcházející kalendářní rok pro účely regulace cen tepelné energie.

Co je to ECAS?

ECAS (European Commission Authentication Service – Ověřovací služba Evropské komise) ověřuje identitu uživatelů na internetových stránkách Evropské komise. Po ověření své totožnosti mohou uživatelé vstupovat do různých informačních systémů Evropské komise a nepotřebují při tom žádné další přístupové údaje. Jedním z těchto informačních systémů, které využívají přihlašování pomocí ECAS, je Rejstřík Unie. Jedná se o jedinou cestu, jak se do Rejstříku Unie přihlásit.

Uživatelé si zde sami spravují své přístupové údaje (email, heslo, číslo mobilního telefonu). Správce rejstříku k těmto údajům nemá žádný přístup.

Jaký prospěch budou mít z obchodování s emisemi společnosti?

Představme si například, že máme společnosti A a B, z nichž každá vypouští 100 000 tun CO₂ ročně. Každé je bezplatně naalokováno 95 000 povolenek na emise, přičemž jedna povolenka představuje právo na vypuštění 1 tuny CO₂. Ani jedna společnost tedy nemá všechny emise pokryty. Na konci každého roku musí společnosti vyřadit počet povolenek odpovídající emisím vypuštěným v průběhu uplynulého roku. Společnost A i B musejí pokrýt 5 000 tun CO₂ a k tomu mají dvě možnosti. Buď mohou o 5 000 tun snížit své emise, nebo mohou na trhu nakoupit 5 000 povolenek. Aby se mohly rozhodnout, kterou možnost zvolí, porovnají náklady na snížení emisí o 5 000 tun s tržní cenou povolenek.

Řekněme, že tržní cena povolenky je například 10 € za tunu CO₂. Náklady na snížení emisí společnosti A činí 5 € (tj. jsou nižší než tržní cena). Společnost A sníží emise, protože je to levnější než nákup povolenek. Společnost A může emise snížit i o více než 5 000 tun, například o 10 000 tun. Společnost B může být v opačné situaci: náklady na snížení činí v jejím případě 15 € (tj. jsou vyšší než tržní cena), a proto namísto snižování emisí raději nakoupí povolenky.

Společnost A vynaloží 50 000 € na snížení o 10 000 tun při ceně 5 € za tunu a získá 50 000 € z prodeje 5 000 tun při ceně 10 € za tunu. Společnost A tak své náklady na snížení emisí plně vykompenzuje prodejem povolenek, zatímco bez systému pro obchodování s emisemi by musela nést čisté náklady ve výši 25 000 €. Společnost B vynaloží 50 000 € na koupi 5 000 tun při ceně 10 € za tunu. Při neexistenci flexibility v rámci systému pro obchodování s emisemi by společnost B musela vynaložit 75 000 €.

Protože pouze společnost, která má nízké náklady na snížení emisí a která se proto rozhodne své emise snížit – jako například společnost A – může prodávat povolenky, představují povolenky, které společnost B koupila, snížení emisí, a to i přesto, že sama společnost B emise nesnížila.

Tuto skutečnost je důležité mít na paměti. Díky tomu jsou jako první sníženy emise tam, kde je to nejlevnější. Protože systém funguje v celé EU, budou společnosti vyhledávat možnosti nejlevnějšího snížení emisí v celé EU a zajistí, aby byly uskutečněny jako první. Právě díky této flexibilitě systému je obchodování s emisemi z hlediska vynaložených nákladů nejvýhodnějším způsobem dosažení daného cíle na poli životního prostředí. Celkové náklady pro průmysl by byly vyšší, pokud by společnost B byla nucena snížit emise při vyšších nákladech ve svém závodě.

Jak obchodování s povolenkami či jednotkami probíhá v praxi?

V letech 2005 až 2007 byla Česká republika zapojena do Evropského schématu obchodování s emisemi skleníkových plynů (European Emission Trading Scheme – EU ETS). Dne 1. 1. 2008 bylo spuštěno obchodování podle systému vytvořeného na základě Kjótského protokolu, jehož první období skončilo roku 2012 a rokem 2013 začalo období druhé.

Pro spuštění samotného Kjótského obchodování bylo nutné implementovat centrální rejstřík ITL (International Transaction Log – Mezinárodní evidence transakcí), spravovaný sekretariátem Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a evidující veškeré počty a pohyby jednotek AAU, ERU, CER a RMU mezi národními rejstříky jednotlivých zemí.

Evropské povolenky EUA, platné pouze v EU, resp. v rámci systému EU ETS, monitoroval centrální rejstřík Evropského společenství CITL (Community Independent Transaction Log - Nezávislá evidence transakcí Společenství), který je spravován Evropskou komisí.

V roce 2012 byl implementován jednotný Rejstřík Unie, který využívají všechny členské státy EU místo svých původních systémů. Zároveň byl CITL nahrazen EUTL (European Union Transaction Log, Evidence transakcí Evropské Unie). EUTL monitoruje nejen „obecné“, ale i letecké povolenky a kjótské jednotky.

Propojení obou systémů, tj. Kjótského a Evropského, uplatňujících mírně odlišné principy, je nezbytnou podmínkou spolupráce. Toto propojení umožňuje samotnému Evropskému společenství mít stále dohled a vliv nad samotným obchodováním v rámci EU.

V současné době existuje ve všech členských zemích elektronický registrační systém, tzv. rejstřík obchodování s povolenkami. Tento registrační systém je oddělen od vlastního obchodování – ne každý obchod vede ke změně vlastnictví povolenek, ale pokud je výsledkem obchodu změna vlastnictví, dojde k převodu povolenek mezi účty v registračním systému – rejstříku.

V tomto ohledu je rejstřík podobný bankovnímu systému, který eviduje vlastnictví peněz na účtech, ale nezachycuje obchody uzavřené na trhu se zbožím a službami, které byly příčinou změny vlastnictví peněz. Rejstřík tedy není trhem. O způsobu obchodování s povolenkami rozhodují účastníci trhu.

Uvedený systém je čistě elektronický, povolenky tedy nejsou tištěny na papíře, ale existují pouze na online účtu v rejstříku. Každá společnost mající závazek a jakákoliv osoba se zájmem o koupi či prodej povolenek musí mít účet. Systém je tvořen národním rejstříkem v každém členském státě, v němž jsou povolenky drženy, a střediskem na evropské úrovni EUTL (European Union Transaction Log, Evidence transakcí Evropské Unie), které provádí automatické kontroly každého převodu povolenek s cílem zajistit dodržování pravidel příslušné směrnice. Některé údaje shromážděné v rejstříku budou v pravidelných intervalech zveřejňovány v souladu s pravidly OSN a nařízením Komise o vytvoření registru Unie. Přitom se usiluje o rovnováhu mezi transparentností s ohledem na ochranu životního prostředí a důvěrností obchodních údajů.